

آینده‌نگاری شرکتی و
سازوهای جهانی
صنعت پرورشیم

Corporate Foresight

استفاده از مطالب با ذکر منبع بلامانع است.

آذر ۱۳۹۹

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	: عزیز، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: آیندمنگاری شرکتی و سناریوهای جهانی صنعت پتروشیمی/ پدیدآورندگان عزیز علیزاده، علی اصغر بازگیر. : [به سفارش] شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس، معاونت برنامه ریزی و توسعه دبیرخانه آیندمنگاری. تهران: پدیدار اندیشه پارسیان، ۱۳۹۹.
مشخصات نشر	: ۷۲ ص
مشخصات ظاهری	: 978-600-920786-2
شابک	
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: اقتصاد -- ایران -- آیندمنگاری
موضوع	: Economic forecasting -- Iran
موضوع	: پتروشیمی، صنایع -- ایران
موضوع	: Petroleum chemicals industry -- Iran
شناسه افزوده	: بازگیر، علی اصغر، ۱۳۵۸ -
شناسه افزوده	: شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس
شناسه افزوده	: شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس. معاونت برنامه ریزی و توسعه دبیرخانه آیندمنگاری
رده بندی کنگره	: HC۴۷۳:
رده بندی دیویی	: ۳۳۸/۹۵۵:
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۴۴۱۱۳۰:
وضعیت رکورد	: فیا

آینده نگاری شرکتی و سناریوهای جهانی صنعت

ناشر: انتشارات پدیدار اندیشه پارسیان

پدیدآورندگان: علی اصغر بازگیر، عزیز علی زاده

چاپ یکم ۱۳۹۹

شمارگان ۴۰۰ جلد

نشانی: میدان آرژانتین، خیابان بهیقی، خیابان چهاردهم شرقی، پلاک ۱۷، طبقه دوم

۰۲۱ - ۸۸۱۷۹۷۹۰

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۵
مقدمه.....	۱۰
ضرورت آینده‌نگاری و تفکر درباره آینده.....	۱۴
تعریف آینده و اهداف اصلی آینده‌نگاری.....	۱۷
انواع آینده‌نگاری.....	۲۰
سودمندی آینده‌نگاری.....	۲۲
پنج دیدگاه کلی آینده‌نگاری.....	۲۵
ظرفیت‌ها و فرایندهای شناختی مهم در تفکر درباره آینده.....	۲۹
اصول تفکر درباره آینده.....	۳۴
توسعه روش آینده‌نگاری در صنایع مختلف.....	۴۷
چارچوب کلی آینده‌نگاری هلدینگ و برنامه‌ریزی بر اساس سناریو.....	۴۸
خلاصه سناریوهای جهانی صنعت پتروشیمی در افق ۲۰ ساله.....	۵۱
نتیجه‌گیری و حرف آخر.....	۶۹

پیشگفتار

صنعت پتروشیمی در ایران بدلیل مزیت‌های بسیار آن، بعنوان یکی از بخش‌های اساسی توسعه در کشور است که علاوه بر جلوگیری از خام فروشی نفت، مواد اولیه صنایع پایین دستی را نیز برای تقویت تولید ملی و توسعه اقتصادی کشور فراهم می‌سازد. این صنعت بعنوان یکی از اجزای اصلی بنگاه‌های اقتصادی کشور، طی سال‌های گذشته در معرض برخی نوسانات و عدم قطعیت‌های مهم قرار داشته است. این عدم قطعیت‌ها تأثیرات عمده‌ای بر عملکرد برخی شرکت‌ها داشته، به گونه‌ای که شرکت‌هایی که سابقاً به کمک پیش‌بینی‌ها و برنامه‌ریزی‌های خود به راحتی در بازار فعالیت می‌کردند اکنون با مشکلاتی در مورد تصمیم‌گیری‌ها مواجه هستند. با توجه به ضرورت برنامه ریزی بلندمدت برای آینده هلدینگ صنایع پتروشیمی خلیج فارس و موافقت مدیریت محترم عامل هلدینگ جناب آقای مهندس ربیعی راهکار «آینده‌نگاری هلدینگ و برنامه ریزی بر اساس سناریو» بعنوان نگرش جدید واحد برنامه ریزی و مطالعات فنی و اقتصادی مورد تایید و تصویب قرار گرفته است.

آینده‌نگاری تلاشی نظام مند برای نگاه بلندمدت به آینده و برنامه ریزی در حوزه‌های دانش، فناوری، اقتصاد، محیط زیست و جامعه است که با هدف شناسایی روندها و نیروهای پیشران نوظهور و تعیین آن دسته

از بخش‌هایی است که سرمایه‌گذاری در آنها احتمال سوددهی اقتصادی و اجتماعی بیشتری دارد. در واقع، **آینده‌نگاری ایجاد آمادگی برای آینده است.** جایگاه واقعی آینده‌نگاری در تفکر راهبردی برای برنامه‌ریزی سازمان نهفته است. در برنامه‌ریزی راهبردی اهداف، تجزیه و تحلیل و گام‌های رسیدن به آن ترسیم شده، نتایج مورد انتظار هرگام برآورد گردیده و پیشرفت کاری اندازه‌گیری می‌شود اما تفکر راهبردی محصولی انتزاعی است که با استفاده از علم، خلاقیت و آینده‌نگاری برای تدوین یک آینده یکپارچه یا چشم‌اندازی که سازمان باید به آنجا برسد، انجام می‌گیرد. وجود تفکر راهبردی، در واقع، فضای حیاتی لازم برای برنامه‌ریزی راهبردی را فراهم می‌کند. لذا از نقطه نظر مدیریت راهبردی، آینده‌نگاری به عنوان بخشی از تفکر راهبردی است که برای گسترش گزینه‌های راهبردی قابل‌وصول، به کار می‌رود.

یکی از دلایل و ریشه‌های گرایش به سمت این نوع از برنامه‌ریزی بلند مدت در واحد مدیریت برنامه‌ریزی هلدینگ، ناشی از **ناکارآمد بودن برنامه‌ریزی راهبردی سنتی** است. مهمترین دلایل و ضعف‌های برنامه‌ریزی راهبردی سنتی بشرح زیر است:

- عدم خلق راهبردها و برنامه‌های موفق در برنامه‌ریزی راهبردی سنتی بر اساس تجارب قبلی سازمان‌ها
- تعیین زمان‌های طولانی برای بروز آوری برنامه‌ریزی سنتی

- فاصله نسبتاً زیاد بین برنامه‌ریزی‌ها با نحوه اجرای آنها

- غلبه روش شناسی و ابزار در برنامه راهبردی سنتی بر ایده‌ها و خلاقیت‌ها
 - تمرکز بر یک آینده غیر قابل دفاع بجای بررسی آینده‌های ممکن و مطلوب هلدینگ
 - تغییرات بسیار بزرگ و شگرف با سرعت بالا و عدم آمادگی و تناسب و آسیب‌پذیری بالا در برابر عدم قطعیت‌ها
 - عدم پاسخگویی مناسب به نیازهای برنامه ریزی در برنامه راهبردی سنتی
 - در اغلب موارد برنامه راهبردی مانع تصمیم‌گیری‌های راهبردی است
 - فرآیندهای برنامه راهبردی سنتی موجب اخذ تصمیم راهبردی نخواهند شد.
- یکی دیگر از دلایل مهم گرایش به سمت این نوع از برنامه‌ریزی بلند مدت در واحد مدیریت برنامه ریزی هلدینگ ناشی از افزایش بی‌ثباتی در معیارهای تصمیم‌گیری است. بر اساس گزارشات مجمع جهانی اقتصاد، اثرات نوسانات ناگهانی، عدم قطعیت‌ها، پیچیدگی‌ها و ابهام (VUCA) در دنیای رقابتی پیش‌رو بطور فزاینده‌ای در حال افزایش است. چنین جریان مستمری در محیط‌های کسب و کار، منجر به ایجاد دشواری‌های متعدد برای رهبران و مدیران شرکت‌ها در تصمیمات برنامه ریزی شده می‌گردد. بعبارت دیگر سازمانهای بزرگ مانند هلدینگ‌ها که اغلب دارای کسب و کارهای متنوعی هستند، در معرض تصمیمات غیر برنامه ریزی شده، تصادفی و بدون انتظار قبلی می‌باشند.